

նային ապրիլ Անոր մէջ և Ռաւտենակա-
նին Յոյսը յուսալ Անոր մէջ, Ստուգու-
թիւնը թէ Հայկական լեռներէն շատ ան-
գին բայց իրապէս, եղիւ էր Մէկը որ իրենց
համար խաշուէր էր բայց որ իբր Աստուա-
ծային Բանն իսկ վերայայտնուէր էր և որու
կեանքէն ճառագայթած անօրինակ լոյսովը
այդ ճշմարտութիւնը ընդ միշտ յանձնուած
էր մարդոց: Պէտք է զգալ ինքնաճանաչ-
ման ու ինքնակալման այն անգիմազիւ
գերաճումը որ այդ աւետիսը պատճառած
եղաւ Հայ Հոգւոյն:

Երեւակայինք Արարատը որ իր զէպի
երկինք համականգնման ամէնի թափին յան-
կարծ օր մը կը գիտակցի ու զայն Աստու-
ծայ մէջ ու իբր աստուածային կ'զգայ:

Հայ Հոգիին ատոր նման բան մը պո-
տահեցաւ, և հոգւուման ու օգնական ի-
րագործման բուռն զգլխանքը բռնեց գին-
քը: Ու կ'օգնէր Հայկական ստեղծագոր-
ծութիւնը:

Ու երբ եկաւ հասաւ այն օրը ուր կա-
րելի եղաւ որ աստուածային խօսքի Գիր-
քը, գիրքերուն գիրքը, սկսաւ այս տեղամ
հայ հոգիին խօսիլ իր էութենէն ելած այն
սրտառուչ և հոգեպրաւ շնչետրովն իսկ որ
իրեն համար Հայկական բարբառին շնչ-

տերն էին, այդ խանդը այս անգամ ան-
հունօրէն մեծցաւ մինչև իրմով երկինքնե-
րը բռնելու աստիճան:

Հայ Հանճարին նիւթը քիզմուտորում
Քրիստոնէութեան շունչովը, այս է, կա-
րելի է ըսել, Աստուածաշունչի Հայերէն
թարգմանութեան բնագանցական իմաստը:
Հայ բարբառը, գերազանց նիւթը Հայ
խկութեան, կարծես Հայ Հանճարն իսկ
ի զօրութեան, կը թափանցուէր գիրքերու
գիրքին մէջ խօսող նորայայտ բայց յաւի-
տենական ճշմարտութեան շունչովն իսկ ու
կը բեղմնաւորուէր անով: Միութիւն ամուս-
նութիւնը . . .

Ու անոր առաջին զուարթը՝ Հայ Ոս-
կեղարը:

Ու ժամանակին մէջ հետզհետէ հան-
գրուանուող միւս քանի մը մեծ դարիւրը
Հայ ստեղծագործութեան, միւս գաւազնե-
րը անոր:

Հայ Հոգին Աստուածային շունչին
տակ. կ'զգա՞նք այս ի խորութեան: Պիտի
կարենանք հասկնալ այն աստի, ու այն
աստի միայն՝ Հայ մեծագործութեան զա-
րիւրը, ու արժանի ըլլալ վերագործմանը
անոնց թափին:

Շ. Ռ. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

Ս. ՅԱԿՈԲԻ ՆԵՐՍԷՆ

ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՅԳԻՆ

ԺԾ. ԴԱՐԱՊԵՐԱՐԻ ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆԻ ՀԱՅՈՐԴԱՆ ԲԱՆԻՄԻՆԻՆԻՆԻՆԻՆ

Համաճայն Ազգիս Սրբազնազնի վեհին հրամանին, Աստուածաշունչի հայերէն թարգմանե-
թեան 1500 ամեակի տօնախմբութեան առաջին հանգէնները կատարուեցան Ս. Քաղաքիս մէջ Մարտ
ամսոյ 2 ին և 3 ին, ըստ շին Տոմարի՝ Ս. Սահակ Հայրապետի տօնին շարաթ օրը, և վաղորդայնի
կիրակիին:

Ուրբաթ երեկոյ, բացառիկ տօնօրինութեամբ, մեծահանդէս նախատօնակ կատարուեցաւ Ս.
Յակոբեանց Մայր-Տաճարին մէջ, ամբողջ Միաբանութեան և ժառանգաւորաց մասնակցութեամբ,

և Ս. Թարգմանեաց վարժարանի 400 աշակերտաց և մեծ թուով ժողովուրդի ներկայութեամբ:

Յաջորդ շարաթ առաւօտուն, Ս. Գլխազրի սեղանին առջև հանդիսաւոր պատարագ ժառոյց
Տ. Ռաբէն Եպիսկոպոս, Պապատի նախորդ առաջնորդը, ձալու գիրքէն անմիջապէս ետքը, Ս.
Պատրիարքը քարոզեց, իր խօսքը մանաւորապէս ուղղելով Թարգմանեաց վարժարանի աշակեր-
տութեան, Պատմեց Ս. Սահակի տեսիլքը և բացատրեց զայն, Կանչ առաւ յատկապէս այն իրողու-
թեան առջև թէ Սաւրը, որ տրտում էր հոգով, — տեսնելով թէ արու ժառանգորդ չունենալուն
համար իր վրայ պիտի վերջանայ Լուսաւորչի դարձը, միւրթարուեցաւ այդ տեսիլքին մէջ իրեն
պարգուած այն ճշմարտութեամբ թէ սերնդագործութիւնը արիւնէն աւելի հոգւով է օր տեղի
կուենեայ. զի առաջինը կրնայ յանկարծ ընդհատուիլ կամ վերջանալ խաղաւ, երկրորդը կը շա-
բուանակուի մշտնջենապէս, զարեւ դար, սերունդէ սերունդ փոխանցելով քաղաքիւններ և սկզբունք-

ներ, որոնք ազգերու ինքնութիւնը կը բարացուցնէ։ Ըսաւ թէ մենք ամէնք որ Լուսաւորիկ հասարակութիւնը կը անոր խտնալը կը պաշտենք, զաւակներն ենք Սահակայ, վասնից կը հոգեւոր գոյութիւնը կը պարտենք մասնաւորապէս Ս. Սահակի նախածնունդով ազգին մէջ մարդկանց պարտքը հոգեւոր եւ մասնաւորապէս կենեքին։ Յորգործքք աշակերտները պատկառ մնալ այդ ուղղութեան, զոր ազգային եկեղեցւոյ զգացումը, ազգային պատմութեան Կրօնութիւնը, ազգային գրասկանութեան ստեղծումը եւ ազգային լեզուի հմտութիւնը միայն կրնան տալ մեզի եւ պահել մեր մէջ։

Ս. Պատարագէն եւքը հոգեւորական պաշտօնի կատարուեցաւ բոլոր կնի եւ նոր կրթական գործիչներու, մասնաւորապէս եւ ազգային մշակոյթի նուիրեալ հանգուցեալներու յիշատակին ի յարգանս։

Յաջորդ օրը, կիրակի, Ս. Պատարագէի ատեն, Ն. Սրբազնութիւնը իր Աթոռէն զգաժուած սըրտիւ եւ տպաւորիչ ոգւով խօսեցաւ իր լաւագոյն քարոզներէն մին Ս. Սահակի վրայ բնաբան առնելով Մովսէս Խորենացւոյ նշանաւոր խօսքը. «Պատուեալ զպատկերն, զպատկերն ի կողմակալնէն»։ Պատկերն, զոր իր անձին վրայ պէտք է պատուէ բարոյական արժէք ներկայացնող մարդ, Աստուծոյ նմանութիւնն է։ Այդ նմանութիւնը աստուածային ինքնին մարդուն մէջ ինչպէս գրածը, երբ եղծուի արժեքական կնիքը իր վրայէն, խարդաւանեալ արժէքի մը կը վերածուի, նոյնպէս մարդը կը կորուցնէ Կամ կը պահպանեն իր բարոյական արժէքը, երբ կը զաղրի Աստուծոյ նմանութիւնը առնելով իր բարոյական անձնաւորութեանը վրայ։ Ն. Ամենապատուութիւնը ընդգայնելով պատմահոր այս վկայութիւնը Ս. Սահակի մասին՝ անոր մէջ մասնանշեց իր ամբողջ կենեքին եւ գործունէութեան մէջ աստուածային շնորհը շողացնող մեծ հոգեւորականը։ Անցնելով իր ընթացիկ երկրորդ նախադասութեան, Սրբազան Հայրը բացատրեց թէ «հոգեւորականը վատարկի առակը՝ կոչուեալն է, որ սիրոյ, այսինքն ծառայութեան, սեղանին կը հրաւիրէ գործողի, իսկ անկէ պատկառողներն անոնք են որ շնի արհամարհներ իրենց եղած հրաւէրը, այսինքն յոժարութեամբ կը լծուին ծառայութեան գործին։ Այս գաղափարը որտաղուէ զբաւառումն ունի ներկայացնելի վերջ՝ Ս. Սահակի մէջ ցոյց տուաւ ծառայութեան, իր ազգին առեկողներին ծառայութեան նուիրեալ մեծ գործիչը։ Արագ անցնելով իր յիշատակեց անոր եկեղեցական, գրական, վարչական գործունէութեան բոլոր արդիւնքները, անոնց մէջ մեծագոյնը՝ ցուցնելով Աստուծաբաշտելու Դիմելու տուաւ թէ միայն մեր մէջ է որ այդպէս կ'անուանակոչուի Ս. Գիրքը։ Առաջ եւայլին մտածուք մէջ ազգէն զոյ եղող այդ իմացութիւն կիրարկումը՝ այսպէս, իրենք որակել տեսնու Ս. Գիրքին, ուղեց ներկայացնել որպէս հայ մտածողութեան մէկ կերպը՝ հասկնալու համար թէ անկիւս ստեղծագործիչ գործութիւն է։ որ նոր կենսաւորութիւն յառաջ կը բերէ հոն ուր մօտ կը գործէ։ Իսկ գաղափար, որ կը թափ բացատրել քաղաքականորէն տկարացած հայ կենեքին նկատմամբ Ս. Գիրքին ունեցած բարոյապէս բարձրացումը կերբ։

Կէս օրէ վերջ, Ժառանգաւորաց Վարժարանի մէջ տեղի ունեցաւ գրական, եւ գեղարուեստական զեղեցիկ հանդէս մը, համաձայն կարգադրութեանց կնքորոնական Ցանձնատնօղովէն ընտրուած Սոսնախումարի մը, որուն անդակներէն էին Տ. Տիրան եւ Տ. Սիւնի Վարդապետներն եւ Պ. Շահան Պերպէրեան։ Մեծ օրակը լեցուած էր արդէն հրաւիրեալներու խուռն թաղմունքով, երբ Ս. Պատրիարքը եւ Միաբանութիւնը ներք մասն թափորով, միասին բերելով արծաթեայ մեծ ափսէի վրայ՝ զոր արկաւազները կը կրէին՝ մաղաղած Աստուծաշուքէն մը եւ կնիսն թաղմունքին պատմական ոսկեգաւտ նշխարէ մազապաթեայ մեծ աւետարանը։ Համատեսական գաղափար մը տալու համար կազմութեանը եւ բովանդակութեանը մասին հանդէսին, ուր արտասանուած երկու բանաբանութիւնները, մին՝ Պ. Շահան Պերպէրեանի եւ միւրը՝ Տ. Տիդիէ Վրդ. Տէրպէրեանի, այս վերջինին (Նիկիւնի) քերթուածին եւ Պ. Օշականի դրած օրհնատաքութեան հետ, հրատարակուած են Սիփոնի այս թիւին մէջ, հոս կը զենեք գործադրուած յայտագիրը։

1. Բազմաթիւ խօսք յանուն Յովսէփի. Յանձնախումարի՝ Տ. Տիրան վրդ. Ներսիսեան։ 2. Տեր կեցող՝ Գ. Գալան (Մարգարէ)։ 3. Հայ Աստուածաշունչը դարեւոր մէջէն՝ բանաստեղծութիւն։ 4. Տերպէրեան։ 5. Թարգմանութիւն Ս. Գրքի (Ղ. Փարպէտի) Արս. Յակոբոս Գիւմրեան։ 6. Մովսէմամաբան զու լեզու (Եւսեպի) զայն. Կոմիտաս վրդ.։ 7. Կնիկոս ի պատիւ Հայ լեզուի (Ա. Զօրանեան) Արս. Թիւրք Սոքան։ 8. Սուրբ Տեսիլ (Նիկիւնի) Արս. Դիմելու Վարդապետ։ 9. Լուսաւորիկ նախնիք (Տ. Թուսնեան Երամշ. Տ. Ի. Պ.) Մեմէնը Տ. Պապ Արքիդպ. Թումանյան։ 9. Հայ Աստուածաբանը եւ ոսկեգաւտեան Հայ Ժողովարձ. Բանաստեղծութիւն Պ. Շահան Պերպէրեան։ 10. Աստուծոյ շունչով. — Օրհնատաքութիւն (Տ. Օշական) Արս. Գալան։ 11. Մարգարէ (Եւսեպի) զայն. Գալի Արքիդպ.։ 12. Փակման խօսք Նիսիսական Ամեն Ս. Պատրիարք Զօր։ 13. Աղօթք Տէրութեան (Եւսեպի) զայն. Կոմիտաս վարդապետ։ Թէ՛ բանաստեղծութիւնները եւ թէ՛ քերթուածը, ինչպէս եւ Օրհնատաքութիւնը յոյժ արտագրաւ ազդեցութիւն գործեցին բոլոր ներկայից վրայ։ Երբեք, ամէնք ալ թաղմունքին, կը վաղեր Պ. Շահան Պերպէրեան, ընկերակցութեամբ երգէին՝ զոր Կ'ածէր Տ. Պապ վարդապետ։ Ի վերջոյ միայն խօսքը արտասանեց Ս. Պատրիարքը, վերլուծական անդրադարձութեամբ մը՝ գործադրուած յայտագրին եւ անոր մէջ մի մասին վրայ, զգեցնելով Ս. Սահակի յիշատակը, պանծացնելով զայն իրեն ոսկեգաւտեան շարժումը շահագնացող մեծ միտքը, իրեն բուն առաջնորդը ու վարիչը եւ զաւրաւ Հայկական Վերածնունդը։

ինչպէս յայտնի է, յարկինական ներկայ տարւոյն մէջ երեք անգամ պիտի կատարուած ըլլաւ այսպիսի հանդէսներ: Այս առաջինը, նուիրուած Ս. Սահակի յիշատակին, կը ներկայացնէ գործին հովանաւորութեան և առաջնորդութեան գաղափարը մասնաւորապէս՝ Երկրորդը, որ տեղի պիտի ունենայ Ս. Սահակի և Ս. Միւրոպի ամուսնային միացեալ տոնին, պիտի ներկայացնէ Ս. Սահակի և Ս. Միւրոպի գործակցութեան ու Գրիգորի և Ս. Գրիգոր թարգմանութեան կցորդութեան գաղափարը Երրորդը, որ տեղի պիտի ունենայ Սրբոց Թարգմանչաց աշնանային տոնին, պիտի նուիրուի սկսուած և եւ կատարուած գործին դարձ ի դար արդիւնաւորման, այսինքն ազգային մշակոյթի գաղափարին:

Ուրախ ենք որ, համաձայն Ն. Ս. Օծուքեան, Վեհ. Սրբազոյն Հայրապետի կոնգրակին և Ս. Պարտիրաք Հոր շնորհակալներն, Սփիւռքի մէջ ամէն կողմ շնորհագին ընդունելութեան հանդիպած է այս նուիրական յիշատակին տեսախմբութեան գաղափարը: Այս ոգւով պատասխաններ ստացուած են Կիլիկիոյ Շնորհազարդ Սրբազան Կաթողիկոսներէն՝ Եգիպտոսի, Սիւրբոյ, Թէհրանի, Դաւերթի առաջնորդներէն, Մարտիկէն, Բարկղէն, Լոնտոնէն, Նիդհատանէն, Ճաւայէն, Հիւսիսային և Հարաւային Ամերիկայի վանազան կողմերէն եւն: Ամէն տեղ կաղտուած են յատուկ մասնախումբեր, եւ պատրաստութիւններ կը տեսնուին արժանապէս տանելու մեր հոգեւոր եւ ազգային կենսքին համար այնքան բարձր նշանակութիւն ունեցող այս զեպքը:

Միւս կողմէ, Կեզր. Յանձնաժողովը ստեղծ գումարուելով Ս. Պարտիրաք Հոր նախագահութեան ներքեւ, կը մշակէ ձգտիր՝ գրականութեն ևս յաւերթացնելու Դարադարմին Գաղափարը — Որչոյնով է կրատարակել յարկինական ստուար հատոր մը, աշխատակցութեամբ ձեռնհաս գրողներու: Սեկւոյն վրայ է ամբողջական Առտուածաշունչի մը տպագրութեան հարցը, որ հաւանաբար հաստատական էլքի պիտի յանգի: — Ի մտոյ Հրապարակ պիտի շանուին պատմական եւ գեղարուեստական արժեքով բաց նամակի քարտեր, ի նպաստ հրատարակական ծախսաց:

ԱՄՍՕՐԵԱՅ ԼՈՒՐԵՐ

Անցեալ փետրուար ամսուան ընթացքին, Ս. Աթուայ Յիօթիմ Ժողովը ութն անգամներ ինտորմարուեցաւ իրրի վարչական Մարմին, իսկ իրեն նոստակամ Պերագոյն Աեհան՝ չորս անգամ, Առաւմտական Նստիւրդը երկու անգամ, և Առաւմտաշունչի հոյնութիւն քաղաքներուն օտանկիւնները դարապարմ յորինի կեղծական Յանձնաժողովը երեք անգամ, իւրաքանչիւրը զրաղելով իր իրաւասութեան մէջ եղած խնդիրներով:

● Ուր. 1 փետր. — Հայֆայի Նոգեւոր Հովիւ Տ. Յակոբ Գինյ. հրաժարական մատուցած ըլլալով իր պաշտօնէն, 3 Նոյեմ. 1934ին, իրեն յաջորդ կարգուած էր Տ. Գարեգին Վրդ. Իւրիլիան, որ իր պաշտօնին ձեռնարկած էր Դեկտ. 6ին. Նորընտիր Նոգեւոր Հովիւ Տեղական Ժողովոյ անդամութեան համար ներկայացուցած ըլլալով Տեղ. Սիմոն Սիւնանեան, Արարամ Փափազեան, Նշան Եսլընդեան, Խաչիկ Թաշնեան և Յարգր Եսայեան ազգայինները, Տեղէն Ժողովը անոնցմով կազմեց այդ Ժողովը, զոր վաւերացուց Ս. Պարտիրաքը եւ ծանոյց Հայֆայի Ժողովուրդին յատուկ կոնգրակով: 24 Նոյեմբ. 1934ին, Այս անգամ յիշեալ Ժողովը տեղւոյն ազգային դպրատան համար եւ յատուկ Հոգաբարձութիւն մը կազմած լինելով հետեւեալ ազգայիններէն, Տեղ. Պարեգին Եսլընդեան, Թորոս Արեան, Յովհաննէս Գաֆէեան, Նորայր Արեանեան և Նուպար Տէպէեան. Տեղէն Ժողովը զայն եւ հաստատեց և Ս. Պարտիրաքը մասնաւոր պաշտօնագրով վաւերացուց:

● Կիր. 3 փետր. — Մարտ Տաճարին մէջ քաղաք Տ. Պարգե Վրդ. Ալտուած սէր էջ քանանին վրայ, աւետարանական հոգւոյ և քրիստոնէական կեանքի փորձառութեան զգացումներով բացատրելով այդ խօսքին բարոյական նշանակութիւնը:

● Բշ. 4 փետր. — Տ. Սերովբէ Վրդ., եղած առաջարկութեան վրայ, արտօնութեամբ Ս. Պարտիրաքին այսոր մեկնեցաւ Անթիլիան, իրեն առժամայն օգնական Կիլիկիան Դպրութեան վերատեսուչ Տ. Շահէ Սրբազանի, միայն վեց ամսուան համար իրեն տեղ՝ Ալիոնի փոխ խմբագիր նշանակուեցաւ Տ. Նիկիշ Վրդ., որ Նոյնպէս Բ. Առեւադպրութենէ ելաւ Ա. Առեւադպրութեան Ընդհանուր Ժողովով, իսկ Բ. Առեւադպրութեամբ Երկրորդ Վրդ.:

● Ուր. 8 փետր. — Ս. Պարտիրաքը Տ. Միւրոպ Սրբազանի և Տ. Նիկիշ Վրդ. ընկերակցութեամբ Երկրորդ գնաց և Վերադարձաւ:

● Կիր. 10 փետր. — Տ. Զգոյ Վրդ. քարտեղ Ս. Յարութեան միջոցով նշանակուած Ս. Պատարագի միջոցին՝ Առտուածայաշունչութեան գաղափարին վրայ, բացատրեց թէ Առտուած միջոց իր յայտնուի անոնց որ հոգւոյ պարզութեամբ զինքը կը փնտռեն:

● Բշ. 11 փետր. — Ս. Պարտիրաքին Կողմէ Տ. Կիրեղ Վրդ. ներկայ գտնուեցաւ Սրով եւ Եղայայտութեան Tok H, անգղիական աղաւթին հաւաքումին: Այս մարմինէն է որ երկուստեք մը կուգայ մարմնաւարդութեան դաս աւանդել Սրբոց Թարգմանչաց վարդապետին մէջ:

● Գշ. 12 փետր. — Ս. Պարտիրաքը, ընկերակցութեամբ Տ. Հայրիկ Վրդ. Գ. Նուրեանի